

BİL 362 Mikroişlemciler: Bit Kaydırma Komutları

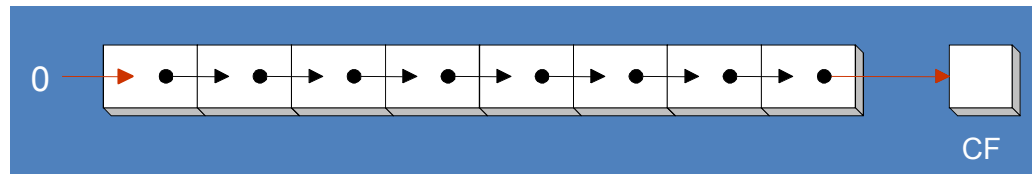
Ahmet Burak Can
abc@hacettepe.edu.tr

Kaydırma ve Döndürme Komutları

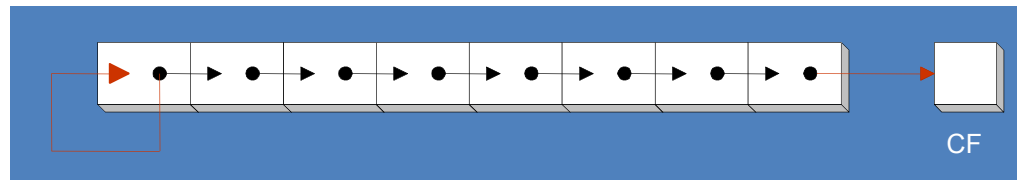
- Mantıksal ve Aritmetik Kaydırma
- SHL Komutu
- SHR Komutu
- SAL ve SAR Komutları
- ROL Komutu
- ROR Komutu
- RCL ve RCR Komutları
- SHLD/SHRD Komutları

Mantıksal ve Aritmetik Kaydırma

- Mantıksal kaydırma, yeni oluşan bit konumuna 0 kopyalar.

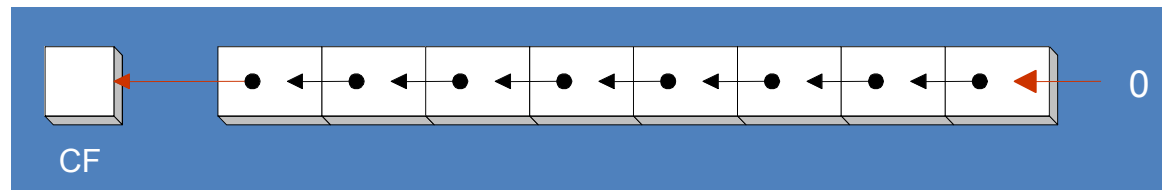

- Aritmetik kaydırma, yeni oluşan bit konumuna, sayının işaret bitini kopyalar.

SHL Komutu

- SHL (“shift left”) komutu hedef işlenenin bitlerinde mantıksal sola kaydırma gerçekleştirir ve en az duyarlı bite 0 kopyalar.

Hızlı Çarpma

Bir sayının bitlerini sola kaydırarak sayıyı 2 ile çarpabiliriz.

```
mov dl,5  
shl dl,1
```

Önce: 00000101 = 5
Sonra: 00001010 = 10

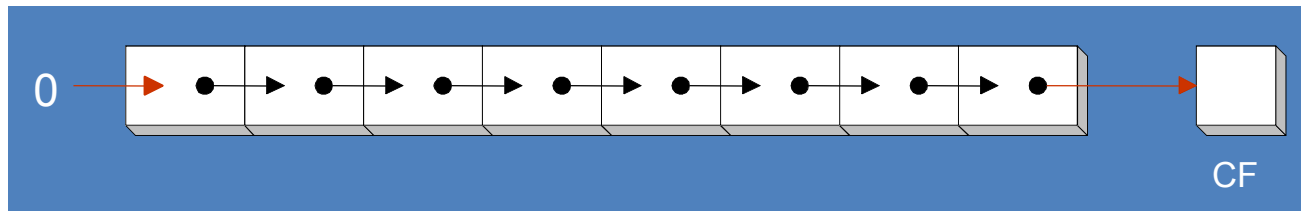
Bitleri n kez sola kaydırırsak sayıyı 2^n ile çarpmış oluruz.

Örnek: $5 * 2^2 = 20$

```
mov dl,5  
shl dl,2           ; DL = 20
```

SHR Instruction

- SHR (“shift right”) komutu hedef işlenenin bitlerinde mantıksal sağa kaydırma gerçekleştirir ve en duyarlı bite 0 kopyalar.

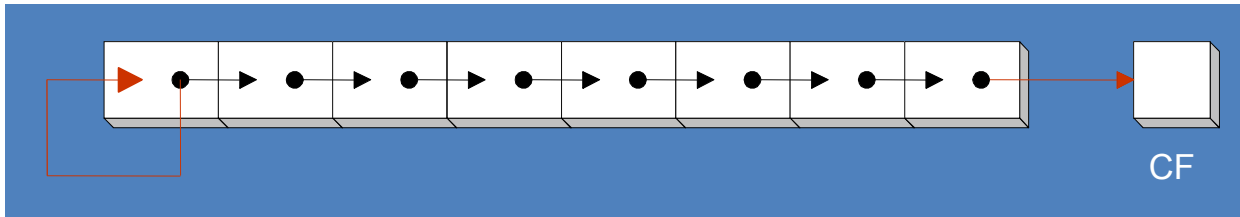

Bitleri n kez sağa kaydırırsak sayıyı 2^n 'e bölmüş oluruz.

```
mov dl,80
shr dl,1      ; DL = 40
shr dl,2      ; DL = 10
```

SAL ve SAR Komutları

- SAL (“shift arithmetic left”) komutu, SHL ile aynı işlevi gerçekleştirir.
- SAR (“shift arithmetic right”) komutu, hedef işlenin bitleri üzerinde aritmetik sağa kaydırma gerçekleştirir ve işlenenin işaretini korur.

Örnek:

```
mov dl, -80
sar dl, 1      ; DL = -40
sar dl, 2      ; DL = -10
```

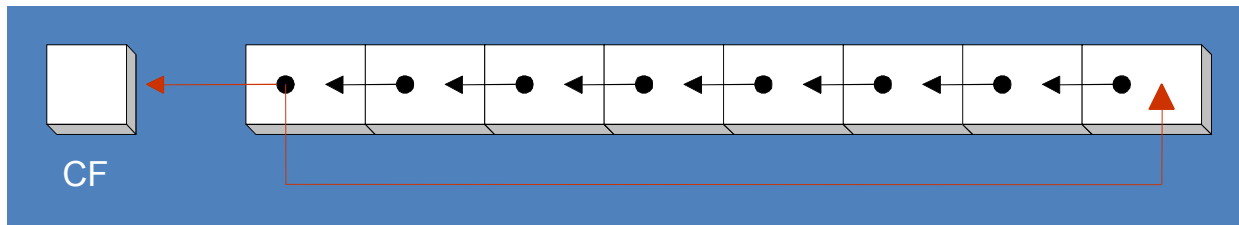
Alıştırma

Aşağıdaki her kaydırmadan sonra AL yazmacının onaltılı değerini gösterin.

```
mov al, 6Bh
shr al, 1      ; a. 35h
shl al, 3      ; b. A8h
mov al, 8Ch
sar al, 1      ; c. C6h
sar al, 3      ; d. F8h
```


ROL Komutu

- ROL (“rotate left”) komutu, bir işlenenin bitlerini sola kaydırır ve en duyarlı biti, hem Elde bayrağına hem de en az duyarlı bite kopyalar.
 - Kaybolan bit olmaz.

Örnek:

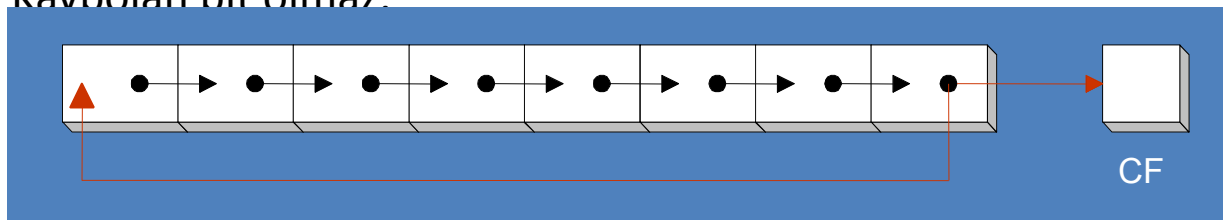
```
mov al,11110000b
rol al,1                ; AL = 11100001b

mov dl,3Fh
rol dl,4                ; DL = F3h
```

ROR Instruction

- ROR (“rotate right”) komutu, bir işlenenin bitlerini sağa kaydırır ve en duysız biti, hem Elde bayrağına hem de en duyarlı bite kopyalar.

– Kaybolan bit olmaz.

Örnek:

```
mov al,11110000b
ror al,1                ; AL = 01111000b

mov dl,3Fh
ror dl,4                ; DL = F3h
```

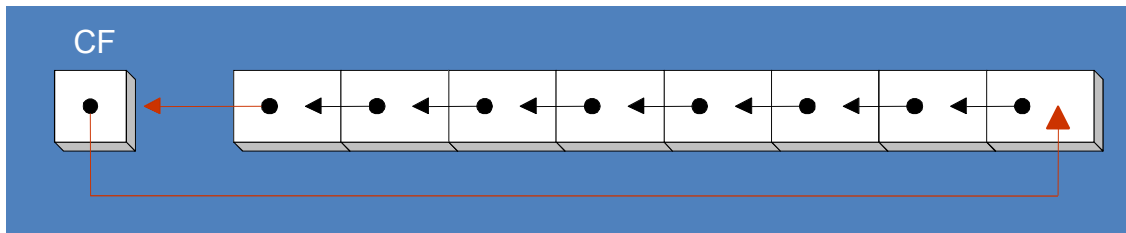
Alıştırma

Aşağıdaki her döndürmeden sonra, AL yazmacının onaltılı değerini gösterin.

```
mov al, 6Bh  
ror al, 1           ; a. B5h  
rol al, 3           ; b. ADh
```

RCL Komutu

- RCL (“rotate carry left”) komutu bir işlenenin bitlerini sola kaydırır:
 - Elde bayrağının değerini en az duyarlı bite kopyalar;
 - En duyarlı biti Elde bayrağına kopyalar.

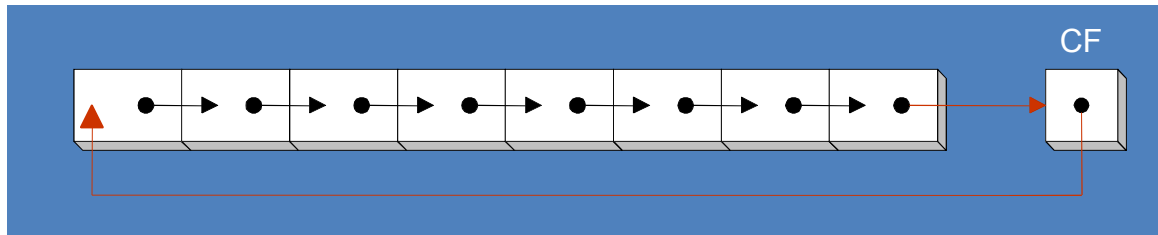

Örnek:

```
clc                ; CF = 0
mov bl,88h         ; CF=0 ,BL=10001000b
rcl bl,1           ; CF=1 ,BL=00010000b
rcl bl,1           ; CF=0 ,BL=00100001b
```

RCR Komutu

- RCR (“rotate carry right”) komutu bir işlenenin bitlerini sağa kaydırır:
 - Elde bayrağının değerini en duyarlı bite kopyalar;
 - En az duyarlı biti Elde bayrağına kopyalar.

Örnek:

```
stc                ; CF = 1
mov ah,10h         ; CF=1 , AH=00010000b
rcr ah,1           ; CF=0 , AH=10001000b
```

SHLD Komutu

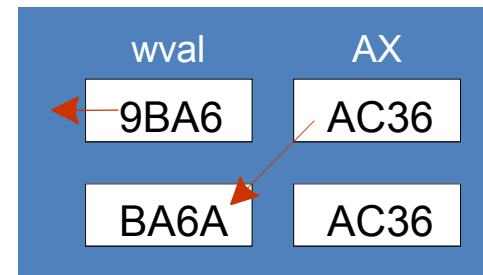
- SHLD (“shift left double”) komutu, bir kaynak işlenenin bitlerini verilen sayı kadar sola kaydırarak hedef işlenene kopyalar.
 - Kaydırma sonucunda hedef işlenende boşalan bite, kaynak işlenenin en duyarlı biti kopyalanır.
 - Kaynak işlenen etkilenmez.
- Sözdizimi:
SHLD hedef, kaynak, sayı

SHLD: Örnek

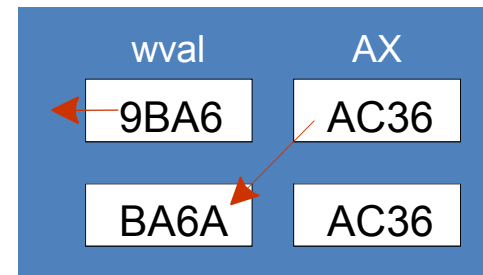
“wval” veri değerini 4 bit sola kaydırarak en duyarlı bitleri AX yazmacının en duyarlı bitleri ile değiştirmek istersek:

```
.data
wval WORD 9BA6h
.code
mov  ax,0AC36h
shld wval,ax,4
```

Önce:

Sonra:

SHRD Komutu

- SHRD (“shift right double”) komutu, bir kaynak işlenenin bitlerini verilen sayı kadar sağa kaydırarak hedef işlenene kopyalar.
 - Kaydırma sonucunda hedef işlenende boşalan bite, kaynak işlenenin en duyarsız biti kopyalanır.
 - Kaynak işlenen etkilenmez.
- Sözdizimi:
SHRD hedef, kaynak, sayı

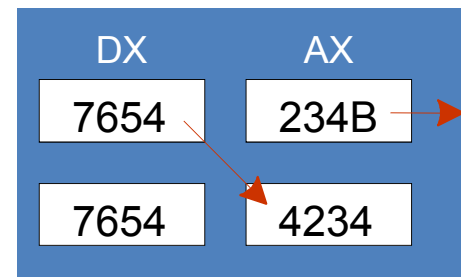
SHRD: Örnek

AX yazmacını 4 bit sağa kaydırarak en duyarlı bitleri DX yazmacının en duyarsız 4 biti ile değiştirmek istersek:

```
mov ax,234Bh  
mov dx,7654h  
shrd ax,dx,4
```

Önce:

Sonra:

Alıştırma

Aşağıdaki kaydırma işlemleri sonucunda hedef işlenenlerin onaltılı değerlerini gösterin.

```
mov  ax, 7C36h
mov  dx, 9FA6h
shld dx, ax, 4      ; DX = FA67h
shrd dx, ax, 8      ; DX = 36FAh
```